

-Organizacioni odbor savjetovanja-

Broj: 38/15

Sarajevo, 15.06.2015. godine

XIV SAVJETOVANJE IZ KRIVIČNOPRAVNE OBLASTI
„PROCESUIRANJE ORGANIZOVANOG KRIMINALA I KORUPCIJE I POLOŽAJ PRAVOSUĐA U
DRUŠTVU“

U V O D

U periodu 03. - 05. juna/lipnja 2015. godine u Neumu - hotel „Zenit“, održano je XIV savjetovanje iz krivične oblasti pod nazivom „Procesuiranje organizovanog kriminala i korupcije i položaj pravosuđa u društvu“. Savjetovanju je prisustvovalo 334 učesnika koje su činili sudije, tužioci, advokati, pravobranioци, pripadnici ministarstava unutrašnjih poslova, članovi akademske zajednice, predstavnici izvršne i zakonodavne vlasti, zavodi za pružanje pravne pomoći, međunarodnih organizacija i dr. Prisustvovali su učesnici sa svih nivoa vlasti Bosne i Hercegovine. Na savjetovanju su učestvovali i gosti/predavači iz inostranstva.

Po okončanju savjetovanja doneseni su

Z A K L J U Č C I

I

HARMONIZACIJA KRIVIČNOG I DRUGOG ZAKONODAVSTVA U BOSNI I HERCEGOVINI I POTREBA
DONOŠENJA NOVIH ZAKONA ZA NEUREĐENE OBLASTI

Učesnici savjetovanja, konstatujući da će krivično zakonodavstvo u budućem periodu biti sve više međunarodno, a sve manje nacionalno, te da je u tom pravcu potrebno njegovo prilagođavanje novim tokovima da bi se omogućilo uspješno procesuiranje krivičnih djela i njihovih izvršilaca vezanih za organizovani kriminal i korupciju, sa velikom zabrinutošću ukazuju da se na nivou Bosne i Hercegovine i entiteta, i dalje narušava ranije dostignuti nivo harmonizacije krivičnog zakonodavstva. Paralelno s tim, istovremeno se narušava i položaj pravosuđa u Bosni i Hercegovini. Stoga su pozvani predstavnici zakonodavne, izvršne i sudske vlasti u Bosni i Hercegovini, Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, kao i Tim za praćenje primjene krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini, da preduzmu energične aktivnosti kako bi se ovaj trend zaustavio, te da omoguće nastavak harmonizacije zakonodavstva i na taj način spriječe nejednakost građana pred zakonom.

U tom pravcu se predlaže sljedeće:

- u krivičnim zakonima u Bosni i Hercegovini

a) hitno revidirati krivična djela kojima se reguliše organizirani kriminal i koruptivna krivična djela te normirati nove oblike izvršenja navedenih krivičnih djela u skladu s prihvaćenim međunarodnim standardima Konvencije Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala od 15.11.2000. godine; Krivičnopravne konvencije protiv korupcije, Konvencije UN protiv korupcije, Konvencije Vijeća Evrope o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom i

finansiranje terorizma, Konvencije o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom, dodatnu protokolarnu krivičnopravnu konvenciju Vijeća Evrope protiv korupcije;

b) definisati „seksualnu korupciju“ kao krivično djelo uz istovremeno pružanje pune zaštite žrtvi od trenutka prijavljivanja do okončanja postupka;

- u zakonima o krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini

- a) precizirati odredbe koje se odnose na posebne istražne radnje u smislu restriktivnosti u primjeni istih, te precizno definisati set krivičnih djela organizovanog kriminala, korupcije i terorizma, uz poseban akcenat na nužnost da se prilikom predlaganja i dozvoljavanja takvih mjera posebno obrazlože uslovi za primjenu u vidu nesrazmjerne poteškoće da se redovnim dokaznim radnjama provede istraga, te obrazlaganja kvaliteta osnovane sumnje koji mora biti potkrijepljen pratećim materijalnim dokazima;
- b) formalizirati izvještaj o provođenju posebnih istražnih radnji kao i donijeti potrebne podzakonske akte u tom pravcu, te o zajedničkim istražnim timovima kako na nacionalnom nivou, tako i u predmetima u kojima učestvuju sudije, tužioc i ovlaštene službene osobe iz drugih zemalja, kojima bi se regulisalo postupanje i saradnja tužilaca i ovlaštenih službenih osoba u provođenju radnji dokazivanja u toku istrage, korištenje baza podataka i međusobno povezivanje odgovarajućih organa i agencija, te poboljšalo otkrivanje i dokazivanje krivičnih djela;
- c) na jedinstven način propisati imenovanje branilaca po službenoj dužnosti i utvrditi jedinstvena mjerila za određivanje naknade, uz korištenje iskustva Suda Bosne i Hercegovine;
- d) na jedinstven način definisati „rad za opće dobro“ ;
- e) na jedinstven način regulisati zamjenu kazne zatvora novčanom kaznom;
- f) usaglasiti **Zakon o prekršajima na nivou Bosne i Hercegovine** sa entitetskim zakonima, posebno u odnosu na oblasti vezano za organizirani kriminal i koruptivna krivična djela;
- g) donijeti **Zakon o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u Bosni i Hercegovini**, u cilju izjednačavanja krivičnopravnog položaja maloljetnih osoba u Bosni i Hercegovini.

II BUDŽET PRAVOSUĐA

Učesnici savjetovanja su ponovno ukazali na prisutni problem fragmentarnosti finansiranja pravosuđa u Bosni i Hercegovini, koji se ogleda u postojanju 14 izvora finansiranja istog (nivo države, entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH), te prije svega potrebu da se uspostavi finansiranje pravosuđa u Federaciji BiH iz jednog budžeta, i da se, s tim u vezi, pristupi promjeni procedure pripreme, usvajanja i realizacije budžeta pravosuđa, gdje bi ključnu ulogu preuzelo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH.

U raspravi vezanoj za materijalni položaj sudija i tužilaca konstatovano je da se sudije i tužioc nalaze u nejednakom položaju ne samo po osnovu plaća, već i svih drugih naknada, čime se potpuno odstupilo od početne intencije regulisanja statusa sudija i tužilaca, a koja se ogleda u tome da sudije i tužioc istog nivoa sudovanja za jednak rad i jednaku odgovornost budu jednako nagrađeni, zbog čega zahtijevaju da se Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH i pravosudna zajednica putem strukovnih udruženja aktivnije i energičnije uključi u rješavanje navedenih pitanja.

III VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE

1. Učesnici savjetovanja podržavajući postojanje VSTV BiH, ponovno su ukazali na potrebu da se pristupi izmjenama i dopunama Zakona o VSTV BiH uz otvaranje rasprave i kvalitetno zakonsko normiranje:

- a) preciziranja nadležnosti;
- b) utvrđivanja odgovornosti članova VSTV BiH;

- c) izbora članova VSTV BiH, s posebnim akcentom na član 4. istog koji propisuje način izbora članova VSTV BiH iz reda sudija, davanja inicijative za dopunu Zakona u smislu da 51% članova VSTV BiH sačinjavaju suci koje biraju sudije u BiH putem svojih strukovnih udruženja (sve u skladu sa preporukom Vijeća Evrope R (94) i drugim međunarodnim dokumentima koji regulišu status sudija;
- d) trajanja mandata;
- e) objektiviziranje procedura i propisivanje objektivnih kriterija za prvo imenovanje sudija i tužilaca;
- f) objektiviziranje postupka i propisivanje objektivnih kriterija za imenovanja sudija i tužilaca u postupku ponovnog imenovanja, odnosno napredovanja u karijeri;
- g) omogućavanje prava na žalbu sudija i tužilaca u procesu imenovanja, te propisivanje uslova i načina preispitivanja odluke VSTV BiH;
- h) preispitivanje ocjenjivanja rukovodioca sudova i tužilaštava, te sudija i tužilaca u skladu sa primjedbama strukovnih udruženja;
- i) preispitivanje norme sudija i tužilaca;
- j) preispitivanje odredbi čl. 56. i 57. u vezi sa čl. 58. i 59. Zakona o Viskom sudskom i tužilačkom vijeću BiH u dijelu koji se odnosi na disciplinske prekršaje sudije i tužioca za slučaj kada isti budu osuđeni zbog krivičnog djela iz oblasti sigurnosti saobraćaja, počinjenih iz nehata.

2. Učesnici savjetovanja su podržali donošenje **Pravilnika o sukobu interesa**;

3. Učesnici savjetovanja predlažu razvijanje etičkih kodeksa u pravosudnim institucijama u cilju prevencije „seksualne korupcije“;

4. Učesnici savjetovanja su ukazali na potrebu da VSTV BiH efikasnije i energičnije zaštiti sudije i tužioce od neosnovanih napada, te potrebu redovne saradnje između VSTV BiH i strukovnih udruženja ;

5. Učesnici savjetovanja su pozvali VSTV BiH da prihvati poziv za saradnju Fakulteta za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije Univerziteta u Sarajevu i da s ovim Fakultetom zaključi sporazum o saradnji u oblasti naučno-istraživačkog rada i provođenja analiza od značaja za pravosuđe. Na taj način bi se otvorile mogućnosti da se kroz zajedničke aktivnosti kvalitetno unapređuje razvoj naučne i stručne misli u oblasti krivičnog pravosuđa, kao i pravosuđa u cjelosti, te pruži doprinos procesima evropskih integracija Bosne i Hercegovine, što u konačnici doprinosi povjerenju građana u sistem pravosuđa.

IV

ZAKONODAVNE AKTIVNOSTI NA NIVOU ENTITETA I BRČKO DISTRIKTA BiH

1. U cilju adekvatne primjene mjera zaštite svjedoka hitno pokrenu aktivnosti kojim bi se **Zakon o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka („Službene novine Federacije BiH“, broj 36/03), Zakon o zaštiti svjedoka u krivičnom postupku („Službeni glasnik RS“ 48/03) i Zakon o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka („Službeni glasnik BDBiH“, broj 10/03, 8/07 i 19/07)** u potpunosti uskladili sa odredbama Zakona o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka („Službeni glasnik BiH“, br. 3/03, 21/03, 61/04 i 55/05), da se razmotri mogućnost da se u istim zakonima definiraju nadležnosti i procedure vezane za vanprocesne mjere zaštite svjedoka, te da se pokrenu aktivnosti na razmatranju mogućnosti eventualnog korištenja i primjene programa zaštite svjedoka predviđenog odredbama Zakona o programu zaštite svjedoka („Službeni glasnik BiH“, broj 36/14) i od strane pravosudnih institucija u entitetima i Brčko Distriktu BiH;

2. Hitno donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u cilju:

- a) regulisanja krivičnog djela trgovine ljudima na području ovog entiteta;
- b) usaglašavanja krivičnog djela neovlaštena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga iz člana 238. stav 2. KZ FBiH kako sa odredbom člana 342. KZ FBiH, tako i sa odredbama navedenog krivičnog djela u drugim krivičnim zakonima u BiH;

3. Hitno donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o suzbijanju korupcije i organiziranog kriminala u Federaciji BiH („Sl. novine FBiH“, broj 59/14 od 23.04.2014. godine) u odnosu na vremensko

važnje tog zakona i tako omogući Federalnom tužilaštvu i Vrhovnom sudu FBiH, kao stvarno nadležnim organima, postupanje po krivičnim djelima koja su propisana navedenim zakonom;

4. Dopuna i izmjena Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u Federaciji BiH u dijelu koji se odnosi na zamjenu kazne maloljetničkog zatvora, primjenu mjere oduzimanja imovinske koristi, te učešća ovlaštenih osoba Zavoda za pružanje pravne pomoći u postupcima koji se vode prema maloljetnim osobama (i kao izvršilaca i kao oštećenih);

5. Hitno donošenje Pravilnika o troškovima krivičnog postupka, odnosno preispitivanje i izmjena Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u Federaciji BiH u saradnji sa Advokatskom komorom FBiH u dijelu koji se odnosi na nagrade i naknade braniocima po službenoj dužnosti, i to u skladu sa odgovarajućim odredbama zakona o krivičnom postupku;

6. Hitno revidiranje liste branilaca po službenoj dužnosti od strane ministara pravde FBiH i kantona u saradnji sa nadležnom advokatskom komorom i institucijama sui generis (zavodi/kancelarije za pravnu pomoć), a u skladu da odredbom člana 59. a) Zakona o izmjenama i dopunama ZKP FBiH, i navedene liste dostave svim sudovima, nadležnom tužilaštvu, te nadležnom ministarstvu unutrašnjih poslova.

V

EDUKACIJSKA PODRŠKA RADU JU CENTARA ZA EDUKACIJU SUDIJA I TUŽILACA U OBA ENTITETA I PRAVOSUDNOJ KOMISIJI BRČKO DISTRIKTA BIH

Ukazujući na potrebu kontinuirane edukacije nosilaca pravosudne funkcije, advokata, te policije i drugih agencija koje provode zakon, učesnici savjetovanja su pozvali centre za edukaciju sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini kao i druga tijela koja se bave edukacijom advokata, te ovlaštenih službenih osoba u agencijama koje provode zakone, da u godišnje programe obuke i stručnog usavršavanja **obavezno uvrste sljedeće teme:**

- a) organizirani kriminal i trgovina ljudima; kompjuterski kriminal; krivična djela iz oblasti poreza i carine;
- b) oduzimanje nezakonito stečene imovine izvršenjem krivičnog djela, uključujući primjenu instituta sporazuma o priznanju krivnje i priznanje krivnje, financijske istrage, uključujući primjenu posebnih istražnih radnji; da centri za edukaciju sudija i tužilaca sačine priručnik obaveza iz oblasti primjene Zakona o oduzimanju imovine koji bi se na jedinstven način koristio na teritoriji BiH;
- c) dodatna edukacija sudija i tužilaca iz oblasti fiskalne politike (naročito porezi, carine, akcize) u cilju rješavanja predmeta iz naznačene oblasti, kao i priprema za organizovanje posebnog odjela Tužilaštva i Suda, prema novom Zakonu o suzbijanju organizovanog kriminala i korupcije na nivou Federacije BiH;
- d) razviti ciljane edukacije nosilaca pravosudnih funkcija u cilju razumijevanja problema „seksualne korupcije“.

VI

MEĐUNARODNA PRAVNA POMOĆ

U vezi pružanja međunarodne krivičnopravne pomoći u skladu sa odredbama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, izmjenama i dopunama u 2012. godini i zaključenih odgovarajućih međunarodnih ugovora koji regulišu oblast pružanja međunarodne pravne pomoći sa većinom država, sa kojima postoji potreba za ovom vrstom pravne pomoći, učesnici savjetovanja su ponovno ukazali na potrebu da se:

- a) specijaliziraju sudije i tužioci za pojedine vidove pravne pomoći, posebno za priznanje stranih sudskih presuda i za ustupanje krivičnih gonjenja te postupka oduzimanja imovinske koristi, kako bi se ustanovila sudska praksa i standardi postupanja, te se ne bi događalo da isti sud po istoj pravnoj stvari donosi različite odluke, koja praksa je prisutna;
- b) da se osigura ciljana praktična obuka za međunarodnu pravnu pomoć, koja bi kroz stavove drugih država u postupanjima po zamolnicama iz Bosne i Hercegovine omogućila efikasan način

postupanja - pojedine države traže, u skladu sa domaćim zakonodavstvom, posebnu formu, dokaze i razloge za ustupanje krivičnih gonjenja, dok kod priznanja i izvršenja stranih sudskih presuda, prenos kazne uslovljavaju visinom prihvatljive kazne, uslovima izdržavanja kazne i sl.; te osigurati ciljanu praktičnu obuku iz oblasti pružanja međunarodne pravne pomoći za sve novoimenovane nosioce pravosudnih funkcija koja bi otklonila nedostatke u radu, posebno u pogledu pisanja zamolnica, načina komuniciranja sa inostranstvom i primjene odgovarajućih ugovora u situacijama kada BiH i drugu državu obavezuje više ugovora (multilateralni i bilateralni), koji regulišu istu materiju.

VII

SURADNJA NA LOKALNOM I MEĐUNARODNOM NIVOU

Učesnici savjetovanja podržali su suradnju između organa otkrivanja i gonjenja kako na lokalnom tako i na regionalnom nivou i šire sa zahtjevom da se brže implementiraju međunarodne obaveze koje je preuzela Bosna i Hercegovina, posebno u oblasti borbe protiv terorizma i borbe protiv organiziranog kriminala, uključujući i preventivno djelovanje putem medija i nevladinog sektora.

Učesnici savjetovanja su saglasni da je potrebno ojačati rad strukovnih udruženja i njihovu međusobnu suradnju, te osigurati njihovu veću vidljivost i uticaj u društvu.

VIII

KONFERENCIJE I SAVJETOVANJA

U 2015/16 godini organizovati i održati:

- Tematsku konferenciju vezanu za položaj pravosuđa u Bosni i Hercegovini i to u saradnji sa VSTV BiH i strukovnim udruženjima sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini.

Učesnici i organizator savjetovanja **posebno se zahvaljuju Sudskoj policiji Federacije Bosne i Hercegovine na podršci u osiguranju savjetovanja.**

Nakon rasprave na završnom zasjedanju učesnici savjetovanja prihvatili su zaključke koje je iznijela predsjednica Organizacionog odbora. Predsjednica se zahvalila svim učesnicima u radu savjetovanja kao i članovima Organizacionog odbora, a posebno JU centrima za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH i Republici Srpskoj i Pravosudnoj komisiji Brčko Distrikta BiH, uz poziv svim učesnicima da uzmu učešće u radu sljedećeg **XV savjetovanja koje će se održati u prvoj sedmici mjeseca juna 2016. godine.**

Neum, 05.06.2015. godine

Za Organizacioni odbor savjetovanja

Predsjednica

VILDANA HELIĆ

